

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De damnis que [con]fert sup[er]bus ornat[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

dum in calcis et crurum in caligis si confessor eorum eis hoc vellent iniungere. ut hoc sustinerent pro peccatis suis: et propter deum. quod tamen ipsi libenter et letanter sustinent pro diabolo. Et ergo pedes et manus talium in futuro ligabuntur. cum in tenebras exteriores proiectentur. ubi suffragiis omnium bonorum hominum in terris et sanctorum in celis priuabuntur. Quia in inferno nulla est redemptio. Unde exemplum legitur in tractatu de septemplici amore magistri Humberti. quod quidam sacerdos pro matre sua mortua multum se affligebat frequenter pro ea celebrando et etiam orando. Cum quidam die celebraret pro ea: et desideraret aliquid scire de statu eius vidit eam in spozra iuxta altare ibidem a duobus demonibus detentam et ligatam. Videbantur autem de capite eius prominere serpentes igne rantes capilli. et bufo super pectus eius circumcingens anterioribus pedibus collum eius. et igneas flammam in faciem eius spumans. et in manibus et in pedibus catene ignee quibus ligata erat. Et tunc dictum est ei. quod inutiliter oraret quia damnata esset. ideo quia mortua erat impenitens. hec autem patiebatur pro ornatu capitis et crinum et coloratione faciei. et propter denudationem pectoris et mammillarum. et propter ornatum pedum in sotularibus. et manuum in annulis et huiusmodi vanitatibus et choreis. quibus vitam suam duxerat. Unde dicitur de talibus pomposis Matthei. 22. Ligatis manibus et pedibus projicite eos in tenebras exteriores.

De damnis que confert superbus ornatus.

Superbus ornatus mulierum non confert multis. **P**rimo quod quilibet mulier superba pompose ornata peccat contra seipsum. quod decorum anime sue deturpat. et seipsum in anima mortificat. **S**ecundo malus homo est ille qui se corporaliter occidit. quod tunc qui se totaliter in anima et in corpore occidit. **A**ugustinus. Mors corporis necessaria est: mors anime voluntaria. **U**nus corpus mulieris peccatrici est sepulchrum anime mortue. **E**t ille qui se exterius ornant siles sunt sepulchris dealbati: qui exterius hominibus apparent speciosa: intus vero plena sunt ossibus mortuorum. **U**nus dicit Christus in euangelio Matthei. xxiiij. **U**e vobis scribae et pharisaei hypocrite qui siles estis sepulchris dealbatis: qui a foris apparent hominibus speciosa: intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcicia. **I**nsuper aufert ei remissionem peccatorum et orationem quam facit in ecclesia. non enim deus exaudit orationem quam facit mulier ita superbe incedens et ornata. **U**nus super illud. i. ad Timotheum. ij. **N**on in torris crinibus: de gloria superbus habitus non impetrat. **H**ieronymus in epistola. **Q**ua fiducia erigis ad celum vultum quem cognitor non cognoscit: potius esset eis humiliter esse in domo quam superbe esse in ecclesia. **S**i aliquid mulier esset que in nullam ecclesiam tret in solemnitatibus: ipsa reputaret habere vitam hereticam. quod ergo de ea que facit quod deterius est. **Q**uonia talis mulier remissionem peccatorum suorum consequi non potest que in ecclesia deum offendit ubi peccare debuit. **S**ecundo talis mulier peccat contra deum. **P**rimo quod filios dei occidit pro quibus ipse mortuus est. **E**t hoc fit totiens quoties aliquis bonum hominem ad peccandum inducit ut eam illicite concupiscat. **S**ecundo cum quis alteri patri carnaliter occidit filium suum graviter offendit. quod tunc deus qui plus diligit filios suos quam pater carnalis. **S**ecundo quia sanguinem ipsius denuo effundit. quod sicut de corpore humano sano non potest abscindi membrum sanum sine effusione sanguinis: sic bonus

De peccato

homo in gratia existens nō p̄t abscondi per peccm mortale a corpore mystico ipsius christi sine mystica effusione sanguinis christi. **Unde Bern.** in sermone. Nō tibi videtur grauiorem ab eo christus sustinere persecutiōem qui suggestiōe maligna exemplo pernicioso. scandali occasione ab eo peruerit animas quas redemit q̄s a iudeo qui sanguinē illius fudit. **Tertio** templum eius spūale incendit. quilibet enim fidelis templum est opespiritus sancti in baptismo dedicatus. sicut dicit glo. sup illud. 1. Cor. 3. Templum dei sanctum est. quod estis vos. **Quintum** materiale templum incendit malus ē: et reputatur. incendiarius nominatur. et ad papam post denunciatiōem p̄ absolutiōne mittit. quid tunc qui spūale templum eius incendit qd̄ plus oibz templis materialibus diligit. quia illud in suo sanguine cōsecrauit. **Ex quo** patet q̄ntū deum offendit qui huiusmodi templum incendit. **Unde ps.** Incenderunt igni sanctuarium tuū. etc. **Tertio** talis mulier nocet angelis. **Primo** quia puat eos et erit beatam virginem et oēs sanctos gaudium quod habuerunt in cōuersione illius peccatoris. **Unde Luce. 15.** dicit. Gaudium est angelis dei sup vno peccatore penitentiam agente. **Bern.** super cantica. Gaudent angeli in cōuersione peccatorum salutem hoīm sitientes. lachryme penitentium sūt vini angelorū. **Ex quo** manifeste elicit. q̄ sicut letari sūt in cōuersione illius peccatoris: sic e cōuerso tristatur cum ad peccatum reuertit. **Unde Ambrosius.** An non angelos in gemiscere credimus: cum hō penitēs ad peccm reuertitur. ideo dicit. 1. Cor. xi. Mulier debet h̄re velamen super caput suum propter angelos sc̄z ne offendat anglos occidēdo bonos homines quos ipi custodiunt. **Item** quia seruitū illi hōi erhibitum ab ipis angelis euacuatur. de q̄ scriptio dicit ps. Angelis suis deus māpauit de te. **Item** quia ruina ipsorum

reparari debuit p̄ talem hoīem cōuersus a peccatis. quā reparatiōem illa mulier impedit q̄ illū ad peccandū inducit. **Ex** quibus patet q̄ talis mulier grauius offendit angelos. **Quarto** tal mulier peccat p̄tra p̄ximos. qz est interfectrix fratrum suorum cū hōiem quēcumqz p̄ ornatū suum ad peccandū inducit. qz omnes sumus fratres. qz oēs habemus vnū patrē et vnā matrē. s. deū et mariā. adam et euā. vnā fidem. vnū baptisimū. vnā patriā et hereditatē. s. celū. et deus requirit illas aīas a tali muliere in iudicio: et aīa ei⁹ erit p̄ aīabus illis. qz s̄m leges. q̄ occasionem damni dāt: d̄ animum dedisse videt. **Unde dicit Exo. xxi.** Si quis aperuerit cisternam et foderit et non operuerit eā: si ceciderit bos vel asinus in eā reddet dñs cisternę p̄cium iumentū. **Ubi dicit glo.** Cisterna aperit qm̄ mulier ornat: in eā nō operat bos vel asinus cadit qm̄ occasione pulchritudinis quā mulier incaute ostendit alii quis perit. **Et in hoc casu** aīa pereuntis de manu mulieris requiritur. **Quinto** diabolus placet talis mulier. qz diabolus vultur tali muliere tanq̄m gladio ad occidendum filios dei. **Unde Hier.** Gladius igneus est sp̄s et pulchritudo mulieris. multū em̄ potēs est ad exurendū cor humanū. vñ **Prover. 5.** dicit. Acuta q̄m gladius biceps. **Biceps** autē gladius p̄ dicitur pulchritudo ista. qz mulierē in qua ē ledit p̄ supbiā: et ipos aspiciētes p̄ luxuriam. **Item** p̄ dicit gladius biceps. quia qm̄z corpi et anime est occasio mortis. **Item** diabolus vultur tali muliere tanq̄m rethi. vñ **Ecc̄i. vii.** Inueni mulierē morte amariorem. qz mors naturalis sepat aīam a corpore. sed mulier ornata sepat aīam a deo que est mors eterna. **Sed** p̄ subditur ibidē. **Que** laqueus venatorū est id est demonū: cū quo laqueo capiūt homines. ergo mulier ornata plena est laqueis a planta pedis vsqz ad verticē capitis. **Unde** exemplū narrat **Cesarius.** qz sacerdos quidam vidit quādam mulierem

varijs vestibus tectam. in cuius vestimē-
torum cauda quā post se trahēbat lon-
gissimam vidit multitudinē demonum
q̄ erant nigri vt ethiopes. qui vt glires
ore cachinantes: manibus plaudētes.
et sicut pisces in sarena inclusi salrātes.

Cōspexit hec sacerdos: eā q̄ stare iussit.
p̄lm aduocauit. et demones ne fugerēt
adurauit. et vt p̄ls hoc videre posset p̄
cibus obtinuit. Vidensq̄ mulier p̄pter
vestimentoꝝ supbiam se sic a demonibꝫ
delusam et derisui habitā: domū rediēs
vestimēta mutauit. et tā ip̄i q̄ alijs hec
visio facta est occasio humilitatis.

Superbi ornatu quādo
est peccatū mortale.

Ornatus mulierū sicut et virorum
potest esse mortale peccatum tri-
pliciter. Primo p̄pter intentio-
nē. quedā em̄ ornant se vt ab alijs viris
p̄cupiscantur q̄ a viris suis. qd̄ constat eē
mortale peccatū: licet nō habeant volūta-
tem consentiendi illis q̄ eas concupiscunt.
Quia s̄m Aug⁹. nō solum appetere sed
etiam appeti velle criminofum est. **U**n-
Lib. in libro de p̄punctōe. **S**i muli-
er se decorauerit et ad se visus hoīm pro-
uocauerit: extremam vindictam sustine-
bit. **A**lte vero dicunt sicut ille mulieres q̄
sunt in matrimonio constitute q̄ iam se or-
nant vt viris suis placeāt et sic custodiāt
se ab alijs mulieribꝫ. s̄ mērita est iniqui-
tas sibi. hoc patz qz multe mulieres or-
nant se potius qm̄ p̄deunt in publicum
q̄ quādo sunt cum viris suis in domibꝫ
suis. **I**tem quādo viri sunt in remotis
p̄tibꝫ. et vxores talium dicunt q̄ ornāt
se p̄pter maritos p̄rios ad p̄placendū
eis. sed deus qui cognoscit corda homi-
nū scit an sic sit: qui nullo modo decipit.
Sed sciendū est s̄m sanctū **T**ho. secun-
da secūde. q. clxx. q̄ mulier in matrimo-
nio constituta licite potest operam dare
q̄ viro suo placeat ne p̄ eius contēptum
in adulterium labatur. **U**nde dicitur. i.
ad **A**horinth. vij. **M**ulier que nupta ē

cogitat que mūdi sunt quō placeat viro
suo. **E**t ideo si mulier conjugata ad hoc
se ornat vt viro suo placeat hoc pot̄ fieri
absq̄ peccato. sic tamen q̄ nō propter
cōsuetudinē altarū mulierū cū q̄bus cō-
uersatur. nec etiam ex affectu inordina-
to p̄cedat talis ornatu. s̄ cum modera-
tōe fieri debet. **S**z mulieres q̄ viros nō
habent nec habere intendūt nō p̄nt abs-
q̄ peccato appetere cōplacere virozū as-
pectibus ad cōcupiscendum. qz hoc est
eis dare incensū peccandi. **E**t si q̄dem
hac intentōe se ornāt vt alios prouocēt
mortaliter peccant. **S**i aut̄ ex q̄dam le-
uitate seu etiam vanitate p̄pter quādam
factātam nec semp̄ est peccatum morta-
le s̄ quādoq̄ veniale. **E**t eadem rō est
q̄ntum ad hoc de viris. hec ille. **S**e-
cundo cum se ornant ex supbia s̄z extol-
lendo se super alios hoīes et stemnēdo
alios q̄ nō habēt talē ornatū vestimē. **V**n-
Innocēti. de vilitate p̄ditōis humane.
Supbus aut̄ vt magnificus videat̄ sa-
tagit vestiri duplicibꝫ induit mollibꝫ p̄re-
ciosis ornari. **H**oc patz quia heu multe
homines ex supbia se ornāt vt excedāt
alios in pulchritudine. vel saltem nō ex-
cedant ab alijs. vel ex amore vane lau-
dis et vane glorie. vt dicat̄ q̄ ip̄i sint pul-
chri et honorabiles. **N**ō est verisimile q̄
tales homines charitatem dei et proxi-
mi et proprie salutis habeant. quia ver-
ba vane glorie chariora habent q̄ fra-
tres suos. q̄ deum. q̄ propriam salutē
q̄ etiam eternam gloriam. **T**ales em̄
multū contemnūt eternam gloriam qui cū
p̄ponūt laudem et glām hominū. **C**ha-
rius em̄ habent vt pulchri dicant̄ q̄ vt
cōsequantur regnum eternum. qz **L**uce
xiiij. b. **O**mnis q̄ se exaltat humiliabit̄.
et ois qui se humiliat exaltabit̄. **T**er-
tio p̄pter nimiam complacentiaz et amo-
rem et sollicitudinē quam habent ad or-
natum et pulchritudinē corpis. **T**an-
tus em̄ p̄t esse amor ille et tāta p̄placētia
q̄ erit peccatū mortale et quasi ydolatrias